

Spis treści

Wstęp	11
CZĘŚĆ I	
SYSTEM BANKOWY I JEGO OTOCZENIE	13
Rozdział 1	
Banki i system bankowy	
<i>(Władysław L. Jaworski, Małgorzata Iwanicz-Drozdowska, Anna Szelągowska)</i>	15
1.1. Pojęcie banku <i>(W.L. Jaworski, M. Iwanicz-Drozdowska)</i>	15
1.2. System bankowy i rodzaje banków	
<i>(W.L. Jaworski, M. Iwanicz-Drozdowska, A. Szelągowska)</i>	16
1.3. Modele systemu finansowego i rola banków	
<i>(W.L. Jaworski, M. Iwanicz-Drozdowska)</i>	21
1.3.1. Udział w kreacji pieniądza	23
1.3.2. Udział w społecznym podziale pracy	23
1.3.3. Dokonywanie alokacji i transformacji środków	25
1.4. Sieć bezpieczeństwa finansowego <i>(M. Iwanicz-Drozdowska)</i>	26
1.5. Współczesne trendy w bankowości <i>(M. Iwanicz-Drozdowska)</i>	30
1.6. Kryzysy w XXI w. <i>(M. Iwanicz-Drozdowska)</i>	31
Pytania kontrolne	35
Rozdział 2	
Polityka pieniężna banku centralnego i rynek pieniężny	
<i>(Władysław L. Jaworski, Anna Szelągowska)</i>	37
2.1. Cele polityki pieniężnej	37
2.2. Instrumenty oddziaływania banku centralnego	43
2.3. Pieniądz cyfrowy banku centralnego	53
2.4. Mechanizmy transmisji impulsów polityki pieniężnej	58
2.5. Rynek pieniężny	61
Pytania kontrolne	65

6 Spis treści

Rozdział 3

Nadzór nad działalnością bankową w Polsce

(Małgorzata Iwanicz-Drozdowska)	67
3.1. Formy instytucjonalne sprawowania nadzoru nad działalnością bankową	67
3.2. Zakres zainteresowań instytucji nadzorującej działalność bankową	69
3.3. Regulacje ostrożnościowe	71
Pytania kontrolne	80

Rozdział 4

System gwarantowania depozytów i przymusowej restrukturyzacji

(Małgorzata Iwanicz-Drozdowska)	81
4.1. Cele i geneza	81
4.2. Rozwiązania przyjęte w Polsce	82
Pytania kontrolne	84

CZĘŚĆ II

OPERACJE BANKOWE (Anna Szelańska) .....

Rozdział 1

Istota i rodzaje operacji bankowych .....

1.1. Istota operacji bankowych	87
1.2. Klasyfikacje operacji bankowych	89
Pytania kontrolne	90

Rozdział 2

Operacje finansujące działalność banków .....

2.1. Operacje depozytowe	91
2.1.1. Rachunki rozliczeniowe	92
2.1.2. Rachunki lokat terminowych oraz rachunki terminowych lokat oszczędnościowych	93
2.1.3. Rachunki oszczędnościowe	94
2.1.4. Rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe	94
2.1.5. Rachunki rodzinne	96
2.1.6. Rachunki powiernicze	97
2.2. Lokaty międzybankowe	98
2.3. Emisje bankowych papierów wartościowych	99
Pytania kontrolne	101

Rozdział 3	
Finansowanie i prefinansowanie klientów	103
3.1. Finansowanie bezpośrednie	103
3.1.1. Kredyty i pożyczki	103
3.1.2. Faktoring i forfaiting	114
3.2. Finansowanie pośrednie	117
3.2.1. Gwarancje bankowe	117
3.2.2. Poręczenia	119
3.3. Organizowanie finansowania	120
Pytania kontrolne	122
Rozdział 4	
Operacje rozliczeniowe	123
4.1. Rozliczeniowe operacje gotówkowe	123
4.1.1. Wpłata gotówki na rachunek wierzyciela	123
4.1.2. Przekazy pieniężne	124
4.1.3. Skup i sprzedaż walut	125
4.2. Rozliczeniowe operacje bezgotówkowe	126
4.2.1. Rozliczenia międzybankowe	126
4.2.2. Rodzaje rozliczeń bezgotówkowych	129
4.3. Bankowość alternatywna (<i>shadow banking</i>)	146
Pytania kontrolne	149
CZĘŚĆ III	
ZARZĄDZANIE BANKIEM	151
Rozdział 1	
Cele działalności bankowej	
(<i>Małgorzata Iwanicz-Drozdowska, Władysław L. Jaworski</i>)	153
1.1. Generowanie zysku	153
1.2. Zachowanie bezpieczeństwa	155
Pytania kontrolne	156
Rozdział 2	
Kapitał własny banku (<i>Małgorzata Iwanicz-Drozdowska</i>)	157
2.1. Kategorie i funkcje kapitałów własnych	157
2.2. Rola kapitałów własnych w działalności bankowej	159
Pytania kontrolne	161

8 Spis treści

Rozdział 3

Kanały dystrybucji i produkty (<i>Anna Szelągowska</i>)	163
3.1. Dystrybucja produktów i usług bankowych	163
3.2. Tradycyjne placówki bankowe vs. oddziały wirtualne	165
3.3. E-dystrybucja usług bankowych	166
3.3.1. Bankowość terminalowa i e-POS	167
3.3.2. Bankowość internetowa	169
3.3.3. Bankowość telefoniczna	170
3.3.4. Bankowość mobilna	171
3.4. Polityka cenowa	172
3.5. Promocja banku i jego produktów	175
Pytania kontrolne	177

Rozdział 4

Ocena działalności banku na podstawie sprawozdania finansowego (<i>Małgorzata Iwanicz-Drozdowska</i>)	179
4.1. Cel oceny	179
4.2. Sprawozdanie finansowe	180
4.3. Metody oceny kondycji banku na podstawie sprawozdań finansowych . .	183
4.3.1. Analiza wstępna	183
4.3.2. Analiza pogłębiona	185
Pytania kontrolne	188

CZĘŚĆ IV

RYZIKO BANKOWE	189

Rozdział 1

Pojęcie i rodzaje ryzyka bankowego (<i>Małgorzata Iwanicz-Drozdowska, Zofia Zawadzka</i>)	191
1.1. Pojęcie ryzyka bankowego	192
1.2. Przyczyny występowania ryzyka w działalności bankowej	193
1.3. Rodzaje ryzyka	193
1.4. Zarządzanie ryzykiem bankowym	196
Pytania kontrolne	199

Rozdział 2

Ryzyko płynności (<i>Małgorzata Iwanicz-Drozdowska, Zofia Zawadzka</i>)	201
2.1. Istota ryzyka płynności	201
2.2. Przyczyny braku płynności	202
2.3. Teoretyczne reguły zachowania płynności	203

2.4. Metody pomiaru ryzyka płynności	205
2.4.1. Luka płynności	205
2.4.2. Urealnione zestawienie luki płynności	206
2.5. Płynność bieżąca i strukturalna	207
2.6. Metody zarządzania płynnością	209
Pytania kontrolne	214
Rozdział 3	
Ryzyko kredytowe (<i>Małgorzata Iwanicz-Drozdowska, Zofia Zawadzka</i>) ...	215
3.1. Istota ryzyka kredytowego	215
3.2. Indywidualne ryzyko kredytowe i ryzyko portfela	216
3.3. Ocena indywidualnego ryzyka kredytowego	216
3.3.1. Badanie zdolności kredytowej przedsiębiorstw	218
3.3.2. Badanie zdolności kredytowej osób fizycznych	227
3.3.3. Ocena ryzyka w transakcjach międzybankowych	229
3.3.4. Zabezpieczenie kredytowe	230
3.3.5. Analiza po udzieleniu kredytu	233
3.4. Zarządzanie portfelem kredytowym	235
Pytania kontrolne	238
Rozdział 4	
Ryzyko kraju (<i>Małgorzata Iwanicz-Drozdowska, Zofia Zawadzka</i>)	239
4.1. Istota ryzyka kraju	239
4.2. Zarządzanie ryzykiem kraju	241
Pytania kontrolne	242
Rozdział 5	
Ryzyko stopy procentowej (<i>Małgorzata Iwanicz-Drozdowska, Zofia Zawadzka</i>)	243
5.1. Pojęcie ryzyka stopy procentowej	243
5.2. Przyczyny zagrożenia ryzykiem stopy procentowej	245
5.3. Metody kwantyfikacji ryzyka stopy procentowej	247
5.3.1. Metoda luki	247
5.3.2. Analiza okresowa (<i>duration</i>)	249
5.4. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej	252
Pytania kontrolne	254
Rozdział 6	
Ryzyko walutowe (<i>Małgorzata Iwanicz-Drozdowska, Zofia Zawadzka</i>)	255
6.1. Istota ryzyka walutowego	255
6.2. Rodzaje kursów walutowych	257

10 Spis treści

6.3. Kwantyfikacja ryzyka walutowego	258
6.4. Strategie zarządzania ryzykiem walutowym	260
Pytania kontrolne	262
Rozdział 7	
Ryzyko operacyjne (<i>Małgorzata Iwanicz-Drozdowska, Anna Szelałgowska</i>)	263
7.1. Źródła i definicje	263
7.2. Metody oceny	264
7.3. Oszustwa (defraudacje)	269
7.4. Przeciwdziałanie praniu pieniędzy	270
Pytania kontrolne	271
Rozdział 8	
Modele VaR (<i>Małgorzata Iwanicz-Drozdowska</i>)	273
8.1. Podstawy wartości zagrożonej	273
8.2. Szacowanie VaR	275
8.3. Sprawdzanie wiarygodności modelu i wytrzymałości banku	278
Pytania kontrolne	279
Bibliografia	281